

Toespraak White Ribbon Mile,

Geachte aanwezigen,

Twee jaar geleden opende ik de White Ribbon Mile door twee witte linten aan elkaar te knopen. Toch lijkt het al zo gewoon, een traditie om aandacht te schenken aan de heldhaftige militairen die hier in de stromende regen, met de vijand op gehooraafstand, over de Rijn wilden vluchten. En zich, gewond of niet, in veiligheid wilden brengen. Dankzij de initiatiefnemers van de White Ribbon Mile is deze herinneringsplek nu al niet meer weg te denken uit het Airborne programma. Bovendien is het ook een passende en waardige manier om de herdenkingen van de gemeente Renkum af te sluiten. Een slotstuk, maar absoluut geen sluitstuk.

Toen ik mij meer ging verdiepen in het verhaal van de White Ribbon Mile, werd ik er steeds meer door geraakt. De militairen die vochten in de Slag om Arnhem, waren in hun dagelijks leven slager, boer of kantoormedewerker. Maar hier vochten ze voor onze vrijheid, in een vreemd land. Velen zouden hun familie

niet meer terugzien. En dat doet pijn. Het voelt zo oneerlijk.

Sterker, dan dringt het besef tot je door dat er heel veel verhalen in de Airborne Regio zijn, verhalen van moed en bittere strijd. Daarom is het goed om de White Ribbon Mile voor altijd op de agenda te laten staan. Een stille tocht als eerbetoon aan de gevallen. Een ijkpunt van moed en wanhoop. Een tastbaar moment aan wat er gebeurde tijdens de terugtrekking van de militairen in 1944.

In het holst van de nacht van maandag 25 op dinsdag 26 september 1944 moesten ruim 2300 militairen evacueren naar de overzijde van de Rijn bij Driel. Dwars door bossen en de uiterwaarden moesten zij, uitgeput door de gevechten, honger en een tekort aan slaap, in de stromende regen en pikdonkere nacht, onder moordend artillerievuur, hun weg banen naar de oever van Rijn. Ze verlieten een dorp dat zwaar beschadigd was, ze verlieten hun gewonde vrienden, en ze verloren een illusie omdat de Slag om Arnhem, en het bezetten van de brug, niet gelukt was.

Witte linten langs de route afkomstig van parachutes gaven de weg aan om bij de rivier te komen. Die linten werden daardoor een levenslijn voor de militairen. Raakten ze het lint of hun voorganger kwijt, dan kon

dat betekenen dat ze verdwaalden of nog erger. Een lint als levenslijn voor gewone jonge mannen, militairen. Bijna alle voornamelijk Britse militairen zijn naar de Rijn in de buurt van de Oude Kerk getrokken om de oversteek te maken. Helaas hebben velen deze tocht niet overleefd.

De terugtrekking en deze historische plek zijn van grote betekenis. Feitelijk markeert deze plek het einde van de operatie Market Garden. Het is niet alleen een gedenkplaats voor de vele jonge militairen die in september 1944 moesten terugtrekken. Ook markeert het de plaats waar velen het leven lieten of krijgsgevangen gemaakt werden. Die oneerlijkheid, waarom redde de een het wel en de ander niet? Die willekeur tussen leven en dood. Dat heeft ook diepe wonden achtergelaten bij veteranen, die later hier met hun familie naar hun strijdtoneel zijn teruggekeerd. Zij misten hun kameraden.

De White Ribbon Mile is meer dan een wit lint, het is de levenslijn van hoop. Van vrijheid voor onze kinderen en de toekomstige generatie. Misschien moeten we het witte lint daarom ook als symbool zien voor mensen die zich nu nog steeds inzetten voor onze vrijheid.

Belangeloos, en door zichzelf vaak weg te cijferen.

Dat doen ze in oorlogsgebieden of in andere crisissituaties. Ik hoop van harte dat zij het witte lint altijd kunnen blijven volgen.